

CHRISTIANSANDS BYSELSKAP

Riksantikvarens forslag til revisjon av NB-registeret for kulturmiljøer i Agder fylkeskommune – høring

Christianssands Byselskap ble stiftet i 1830 og hadde som hovedformål fra 1843 å arbeide for Kristiansands og omegnens forskjønnelse. I dag er dette utvidet til å gjelde arbeid for vern av kulturhistoriske og verneverdige verdier i Kristiansand, skape forståelse for byens og bydelenes historiske egenart samt bidra til bevaring og utvikling av kulturelt og fysisk miljø, herunder blant annet bygninger, viktige grøntområder, natur og vegetasjon.

Byselskapet er gjort oppmerksom på at Riksantikvaren har sendt på høring et forslag til endring av NB-registeret for kulturmiljø av nasjonal interesse i byer og tettsteder. I Kristiansand gjelder det Kvadraturen, Posebyen, Murbyen og Solbygg-kvartalet.

Endringene gjelder ikke bare tekster, men først og fremst faglige råd for forvaltningen av disse kulturmiljøene. Det er nytt.

Selv om forslaget bare er sendt fylkeskommunen og de berørte kommunene, tillater vi oss med dette å gi synspunkter på forslaget for Kristiansands del. Høringen er åpen og alle kan komme med innspill.

Under faglige råd heter det bl.a. om **Kvadraturen**:

«I området skal historiske bygningshøyder og gesimshøyder være førende for eventuelle nybygg. Den historiske bebyggelsens karakteristiske volum med skala og proporsjoner, samt plassering av bygninger skal videreføres ved nye tiltak».

«I tilstøtende randområder skal nye tiltak ikke redusere opplevelsese- eller bruksverdien knyttet til det historiske bymiljøet».

«Tak skal vurderes som del av byens taklandskap og behandles som en del av tiltakets samlede arkitektoniske uttrykk».

Disse sitatene oppfatter vi som å angå nåtidens diskusjoner om byggehøyder i Kvadraturen og hensynet til renessansebyen. Høyden er kontinuerlig under press. Fortettingsdiskusjonen har foreløpig ført til seks etasjer «her og der i city-delen» og noen andre steder, ønsker om bygging i syv etasjer begynner å komme. I kvartal 42 mot hjørnet Elvegata – Dronningens gate var det for noen år siden forslag om 12 etasjer. I randsonen rundt de 54 kvartalene er presset enda større.

Er ikke dette i konflikt med ovennevnte sitat? Kan denne utviklingen aksepteres i forhold til den gamle idealbyen med en ensartet og homogen bebyggelse preget av geometri, symmetri og harmoni som motiv? Hvordan skal en av Europas til nå mest gjennomførte, karakteristiske og verneverdige byplaner utvikles? Er det mulig å være litt klarere?

Fylkeskonservatoren i Vest-Agder varslet tidligere innsigelser til noen høydeforslag og mente de brøt med hensynet til renessansebyens kvaliteter og særpreg.

Vi vil foreslå at rådene formuleres slik at de støtter konkret opp under gjeldende kommunedelplan for Kvadraturen som har bestemmelse om maksimal byggehøyde fire etasjer pluss en tilbaketrukket femte. Planen ble vedtatt i 2014. Dette har vært rådende maksimalhøyder siden 1941 da bystyret vedtok dem, riktignok med noe lavere etasjehøyder enn nå.

I forslaget har **Posebyen** fått to definisjoner. Først «Kulturminnet er en del av Kvadraturen og avgrenses av Festningsgata i vest, Elvegata i øst, Tollbodgata i sør og Tordenskjoldsgate i nord». Det vil altså si 18 kvartaler som bl.a. inkluderer Tinghuskvartalet.

Et annet sted lyder det: «Posebyen ligger i den nordøstre delen av Kvadraturen og omfatter 10 av renessansebyplanens 54 kvartaler».

Vi minner om at den gjeldende reguleringsplanen for de 10 kvartalene til bevaring ble vedtatt av bystyret i 1990.

Murbyplanen omfatter 21 kvartaler mot sør-øst og ble vedtatt i 1998.

Solbygg ligger som nevnt på Lund mellom Frydenlundsveien, Kongsgård allè, Kirkeveien og Agder allè. Kvartalet er regulert til vern i sin helhet i 2012. Av hensyn til en helhetlig omtale bør det tas med at i tillegg til Solbygg er to borettslag i kvartalet tegnet av henholdsvis arkitekt Gabriel Tallaksen, bygd i perioden 1952 – 1955 med 36 boenheter, og arkitektkontoret Sannes og Steen, bygd i 1954 – 1959 med 28 enheter.

For alle de fire miljøene kan det med fordel gjøres oppmerksom på at det foreligger en gjeldende kommunedelplan for Kvadraturen og reguleringsplaner for de tre andre. Det kan med fordel også fremheves at for alle disse tre heter det «Fortetting/nybygging innenfor området frarådes».

For øvrig tillater vi oss å anbefale at når arbeidet med NB-registeret Pluss starter, vurderes parken Ravnedalen, Myren Gård og Gimle Gård som gode kandidater til å komme med i registeret.

På vegne av Byselskapet

Kristiansand, 08.01.2021

Harald Sødal
Leder

Adresse: Kronprinsensgate 59, 4614 Kristiansand

E-postadresse: post@byselskapet.no

Tlf.- henvendelser: 90502890 Arne Bulie